Inleiding

In Reusel- De Mierden is het belangrijk dat beleid gezamenlijk met inwoners en gebruikers tot stand komt. Het Meerjarenbeleidskader Jeugd 2020-2024 is vier jaar geleden met de vier Kempengemeenten gezamenlijk ontworpen en vastgesteld. In de aanloop van de vaststelling is toen een gezamenlijk participatietraject gestart waarbij belanghebbenden vanuit Reusel- De Mierden hebben geadviseerd over de inhoud van het beleid.
Na vier jaar komen we tot de conclusie dat het huidige beleid nog steeds op hoofdlijnen passend is. Daarnaast staan we aan de vooravond van enkele grote landelijke veranderingen op het gebied van jeugdhulp en jeugdbescherming, waarbij de impact op het lokale beleid nog niet geheel te voorspellen is.
Om voorgaande redenen wordt geadviseerd om het huidige beleid voor twee jaar te verlengen, met onderstaande notitie als richting voor de uitwerking van het beleid.

We vinden het belangrijk om deze bevindingen ook voor te leggen aan gebruikers van het voortgezette beleid. Om deze reden hebben we gesprekken gevoerd met de Jeugdcoach van Reusel- De Mierden en de Adviesvanger voor Samen voor Jeugd uit Reusel- De Mierden.
In beide gesprekken is verdiepend ingegaan op de tekst en inhoud van het beleidskader, maar ook op de uitwerking zoals beschreven in de notitie. Beide adviseurs hebben aangegeven dat zij zich kunnen vinden in het beleidskader en het kader herkenbaar vinden voor jeugdigen. Op sommige punten hebben zij de uitgangspunten aangevuld met concreet advies. Deze adviezen zijn opgenomen in onderstaande tekst in een groene kleur. In de tekst wordt gesproken over ‘de adviseurs’, zodat de tekst niet direct herleidbaar is naar één persoon.

NOTITIE

Voortzetting van het Meerjaren beleidskader Jeugdhulp in de Kempen 2020 - 2024

Om richting te geven aan het jeugdhulpbeleid in De Kempen is het Meerjaren beleidskader Jeugdhulp in de Kempen 2020-2024 (MJBK) vastgesteld. Dit beleidskader wordt gedragen door zes actielijnen:

1. Een betere toegang voor jeugdhulp
2. Zoveel mogelijk kinderen zo thuis mogelijk laten opgroeien
3. Kinderen kansen bieden zich te ontwikkelen
4. Kwetsbare jeugdigen beter op weg helpen zelfstandig te worden
5. Jeugdigen beter beschermen als hun ontwikkeling gevaar loopt
6. Investeren in vakmanschap van de jeugdprofessionals

Met deze actielijnen zitten we inhoudelijk, ook voor de komende periode, op de goede weg.
Om het Meerjarenbeleid aan te vullen worden enkele regionale en landelijke notities gebruikt om de acties in de komende tijd te concretiseren.
Een voorbeeld hiervan is de reeds vastgestelde Regiovisie Jeugdhulp 2023-2026. Maar ook landelijk zijn er belangrijke ontwikkelingen. Een voorbeeld hiervan is de Hervormingsagenda Jeugd. Deze omvat een groot pakket aan afspraken om de jeugdzorg te verbeteren en financieel houdbaar te krijgen. Er is inmiddels landelijk een principeakkoord gesloten over het financieel kader van de Hervormingsagenda.

Ook het Toekomstscenario kind en gezinsbescherming kan genoemd worden als richtinggevende notitie voor het beleid van de komende jaren. Dit is een door het Rijk ontwikkeld scenario waarin men op hoofdlijnen schetst hoe de kind- en gezinsbescherming er over 5 tot 10 jaar (2026-2031) uit zou kunnen zien.

Waar zetten we gedurende de verlengingsperiode op in voor elk van de actielijnen?
Hieronder geven we weer hoe de hoofdlijnen van de Regiovisie, de Hervormingsagenda en het Toekomstscenario kind en gezinsbescherming worden vertaald in de actielijnen van het MJBK 2020-2026.

1. *Een betere toegang voor jeugdhulp*

Met het verbeteren van de toegang zetten we in op preventie en op het realiseren van effectieve jeugdhulp. Het spreekuur voorliggend aan een eventuele intake, wordt voortgezet. We evalueren de huidige werkwijze waarbij we een passende wijze van registratie ontwikkelen die onder andere inzicht geeft in de mate waarin met het spreekuur preventief en effectief gehandeld wordt. Daarnaast blijven we, onder andere op basis van data gestuurd werken, investeren in de samenstelling van onze teams om tot een zo effectief mogelijke inzet van jeugdhulp te komen; welke (inhoudelijke) expertise, hoeveel fte en in welke positie, Lokaal OndersteuningsTeam (LOT), Toegang of CJG+.

Advies
De adviseurs geven aan dat de zichtbaarheid en vindbaarheid van het CJG+ voor met name jongeren verbeterd kan worden. Het is een doelgroep dat zelf ook op zoek gaat naar informatie en hulp, waarbij de vindbaarheid (ook op de website van Reusel- De Mierden) van groot belang is. Daarbij kan men ook meer gaan denken aan het gebruik van social media.
De vindbaarheid en zichtbaarheid moet daarnaast voor alle doelgroepen inclusief ingeregeld worden (bijvoorbeeld bij slechtziendheid, laaggeletterdheid, cultuurbarrières)
Ook wordt vermeld dat het van belang is dat jeugdigen een vaste contactpersoon hebben binnen hun hulpverleningstraject, maar ook de mogelijkheid om een andere contactpersoon te krijgen wanneer er geen 'klik' is. (Ambtelijke noot: hier wordt in de praktijk altijd naar gestreefd).
Het is ook van belang dat de toegang zo inclusief mogelijk werkt, dus niet slechts één kant van het probleem aanpakt, maar alle problematieken rondom de jeugdige of in het gezin meeneemt in de beantwoording van de hulpvraag.

2. *Zoveel mogelijk kinderen zo thuis mogelijk laten opgroeien*

In de regio Samen voor Jeugd wordt gestart met een pilot kleinschalige woonvoorziening. Jongeren verblijven daarbij in een kleinschalige voorziening in kleinere groepen en in een wijk (zo dicht mogelijk bij huis) met de bedoeling om de impact van een uithuisplaatsing zo klein mogelijk te houden. Activiteiten op andere leefgebieden dan wonen (school, vrije tijd) kunnen, al dan niet met enige aanpassing, worden voortgezet, evenals de relaties die daar bij horen. We gaan verder met de in 2021 gestarte pilot 'Buurtgezinnen' waarbij gezinnen die steun kunnen gebruiken gekoppeld worden aan een gezin uit de buurt dat deze steun kan bieden. Onder begeleiding van een coördinator worden afspraken gemaakt over hoe die steun er uit ziet. Het kan bijvoorbeeld gaan om een vaste speelafspraak, logeren, of samen iets leuks doen. Eén van de succesfactoren voor het slagen van deze vormen van jeugdhulp zit in de aanwezigheid van lokale netwerken, formeel en informeel samengesteld, die in staat zijn deze jongeren op school en in hun vrije tijd, die vorm van ondersteuning en begeleiding te geven die ze nodig hebben. Van deze netwerken gaat eveneens een preventieve werking uit. In de afgelopen jaren is verblijf in de Kempengemeenten al afgenomen. We zetten er op in dat kinderen alleen niet meer thuis kunnen wonen, als het anders niet meer mogelijk is (ontwikkelings-bedreiging, onveiligheid, risico's, noodzaak tot behandeling).

Advies
De adviseurs onderstrepen het belang van het zo thuis mogelijk op laten groeien. Zij geven aan dat veel jongeren en kinderen in verblijf een sterke behoefte hebben aan kleinschaligheid, maar ook aan het behoud van goede verbinding met hun oude omgeving (familie, vrienden, sport, verenigingen). Zij geven ook aan

dat het van belang is dat kinderen in verblijf meer zeggenschap moeten krijgen in hun eigen behandeltraject. Vaak wordt ervaren dat dit vooral via ouders en hulpverleners loopt, maar zij willen zelf ook meer regie op dit gebied. (Ambtelijke noot: dit laatste advies wordt meegenomen naar het uitvoeringsoverleg van Samen voor Jeugd).
Daarnaast geven de adviseurs aan dat wanneer jeugdigen toch niet meer thuis kunnen wonen of meer ontlasting van de thuissituatie nodig is, het belangrijk is dat gezorgd wordt voor een goed alternatief. Het is belangrijk om te kunnen kiezen uit een scala aan alternatieve hulpvormen, zodat er altijd een passende oplossing voorhanden is.

3. *Alle kinderen de kans bieden zich te ontwikkelen*

In algemene zin richten we ons met deze actielijn op het bevorderen van integraliteit en samenwerking in de lokale en regionale inrichting van het sociaal domein. Dit vertaalt zich voor de Kempen in een sterke lokale/subregionale sociale infrastructuur. In concrete zin betekent dit:

- Continuering van 'Samen Doen'
  Met 'Samen Doen' is de basis voor aansluiting op het onderwijs gerealiseerd. Op basis van een evaluatie wordt besloten hoe we hier mee verder gaan.
  Aandachtspunten hierbij zijn:
  - Maatwerk; met de wijze van aansluiting houden we rekening met de behoefte van de school.
  - Voorkomen van schooluitval/thuiszitters.
  - Ontwikkelen passende wijze van registratie, doelen en resultaten.
- Samenwerking huisartsen
  In de Kempen gaan we onderzoeken of en zo ja hoe de samenwerking verbeterd kan worden om te bereiken dat meer verwijzingen via 'onze' toegang lopen. Dit heeft zowel om inhoudelijke als financiële afwegingen onze voorkeur. Onze jeugd en gezinswerkers van de toegang zetten passend aanbod in op basis van inzicht in de context van de vraag en pas als het lokale vrij toegankelijke aanbod of inzet van het LOT of CJG+ niet volstaat, wordt specialistische jeugdhulp ingezet.
- Onze jeugd- en gezinswerkers werken in de gezinnen veelal samen met alle vormen van onderwijs, naast of vanuit Samen Doen.

Advies

De adviseurs onderstrepen het belang van de goede samenwerking met de huisarts. Voor jongeren is dit de meest bekende persoon uit hulpverlening. Echter ook een huisarts weet niet van elke mogelijkheid op het gebied van preventieve en curatieve jeugdhulp. Een goede effectieve samenwerking tussen CJG+ en de huisartsen wordt daarmee sterk geadviseerd door de adviseurs.

4. *Kwetsbare jeugdigen beter op weg helpen zelfstandig te worden*

Deze actielijn vraagt in de verdere uitwerking om het in samenhang behandelen van vragen en problemen die zich voordoen op verschillende leefgebieden van onze inwoners. Dat betekent het realiseren van een betere verbinding tussen de drie decentralisaties: de jeugdwet, de Wmo en de participatiewet. Onze jeugd- en gezinswerkers hebben de taak regie te nemen op de jeugdhulp. Zij regisseren dat wat nodig is, niet alleen op de hulpvraag die er ligt, maar ook als er meer nodig is voor de jeugdige.
Concrete voorbeelden zijn:

- De overgang van jongeren in jeugdhulp van 18 – naar 18+, wat vraagt om tijdige en goede afstemming en samenwerking tussen jeugd naar Wmo. De afspraken hierover worden verfijnd waar nodig.
- Gezinnen waarin sprake is van opvoedvragen en schuldenproblematiek vragen om een goede verbinding en samenwerking tussen jeugd en schuldhulpverlening. Er wordt ingezet op het beter kennen van elkaar en daarmee meer samenhang voor de gezinnen.

Advies

De adviseurs benadrukken dat de overgang van 18- naar 18+ meer aandacht nodig heeft dan dat het nu krijgt. Het is van belang om jongeren in een vroeg stadium mee te nemen in de veranderingen in hun leven. Niet alleen maar wanneer zij jeugdhulp krijgen, maar ook vooraf te ondersteunen in de veranderingen die het met zich meebrengt op financieel en juridisch gebied. Dit geldt met name ook voor jongeren in verblijf

bij een instelling. De adviseurs horen vaak dat deze jongeren hun toekomstperspectief onduidelijk vinden en dat zij onvoldoende meegenomen worden in de gevolgen van de leeftijd vanaf? 18 jaar.

De adviseurs geven ook aan dat het op dit vlak ook een idee is om ervaringsdeskundigen in te zetten. Dit wordt landelijk ook steeds vaker toegepast en heeft vaak interessante effecten (ambtelijke noot: een pilot wordt vanaf 2023/2024 ingezet vanuit de regionale samenwerking).

5. *Jeugdigen beter beschermen als hun ontwikkeling gevaar loopt*

De bedoeling van het Toekomstscenario kind en gezinsbescherming is om vanuit de huidige organisaties van Veilig Thuis, de Raad voor de Kinderbescherming (RvdK) en de Gecertificeerde Instellingen (GI's) in samenwerking met lokale/regionale teams te komen tot Regionale Veiligheidsteams. Dit gaat grote gevolgen hebben voor de werkwijze voor het vrijwillig kader (=uitvoering door CJG+ de Kempen) en de jeugdbeschermingsketen. Ons Kempenteam voor Jeugdhulp is hier al in behoorlijke mate op voorbereid, wat sinds 2015 hulp verleent bij onveiligheid, risico's en complexiteit. De ontwikkelingen in de jeugdbeschermingsketen, code zwart in de jeugdzorg, wachttijden bij RvdK, de veranderde samenwerking met de verschillende GI's, verhogen de druk op het Kempenteam. Om dit op te vangen wordt bij het CJG+ vanaf 1-4-2023 1 fte extra ingezet.

Advies

Vanuit de adviseurs wordt aangegeven dat op dit aspect van het beleidskader het lastig is om te adviseren. Het is een heel specifiek en juridisch onderdeel van jeugdzorg. Het is wel belangrijk om jeugdigen ook op dit punt zo goed mogelijk te informeren en te horen. Vanuit beleid is het belangrijk om daar waar mogelijk ervoor te zorgen dat jeugdigen zoveel mogelijk gehoord worden en invloed kunnen uitoefenen.

6. *Investeren in vakmanschap van de jeugdprofessionals*

We voldoen aan de eisen voor bijscholing die de beroepsregistratie van de Stichting Kwaliteitsregister Jeugd (SKJ) aan professionals stelt, daarnaast biedt de GRSK een scholingsaanbod voor medewerkers in de lijn van hun persoonlijke ontwikkeling dat zoveel mogelijk aansluit bij het invullen van specifieke taken in het primair proces.

Advies

Het is belangrijk om te investeren op behoud van professionals, zodat jeugdigen en hun omgeving zolang mogelijk één aanspreekpunt kunnen blijven behouden en in de relatie met de hulpverlener van het CJG+ kan worden geïnvesteerd.
Daarnaast is het van belang om professionals zoveel mogelijk tijd te geven om onderwerpen goed uit te diepen, zowel vanuit uitvoering als in beleid, zodat dit niet leidt tot versnippering van alle plannen en taken. Dit maakt dat focus aangebracht kan worden en plannen goed uitgevoerd kunnen worden.